

Latweefchu Awises.

Nr. 53.

Zettortdeenâ 31. Dezemeri.

1859.

Sirfniga pateiziba Latw. Awifchu draugeem.

Ar labbu farru pöbtehts auglu kohls, labbâ semmê stahdihts un no dahrsneeka ruhpygi kohpts, preezigi aug un isdohd baggatus auglus kad tas Kung's to fwehti. Muhfu Latw. Awises tahds auglu kohls. Ta labba semme eefsch kurras schis eefafnojees, irr tizziba, tas uspöbtehts sars irr gudriba kas no tizzibas gaismota, tamdeht winna augli irr Latw. tautas gaismoschana. Latw. draugu beedr. mihlestiba irr tas dahrsneeks, kas ar saweem paligeem, — teem Awifchu gabdatajeem, raffitajeem, lassitaju gabdatajeem, drukkereem un zitteem — garr tahm Awifschm pubhejabs. — Tas Kung's nu atkal tik augligu gaddu dewis, ka gaddu beididht preezigi tam gohdu un firds pateizibu isdohdam un tik luhdsam, lai ir scho jauno gaddu baggati fwehti un preezigus auglus dohtu redseht. Dizzam un preezigi gaidam no ta, kas labbam darbam sekmes dohd.

Leels puhlinfch atkal bijis jums muhfu draugeem un paligeem, teem zeen. mahzitajeem, skohlmeistereem un zitteem, kas ruhpedamees par Latweefchu tautas gaischumu no firds ar muhfu Awifschm wiffu gaddu ispubhejuschees. Atfihstam un finnam, ka bes juhfu mihligahm rohkahm tik labbi ne eetu. Tamdeht firfnigi jums pateikdami par juhfu ruhpygu lassitaju = apgahdaschanu un ruhpygu ifneddefas lappinu = isdallifchanu jums te pelnitu gohdu isdohdam un par jums jaunâ gaddâ Deewu luhgdami un wiffu labbu jums wehledami tik to no jums luhgsim, lai juhfu mihlestiba ne peekuhst ar tahdu teizamu darbu. Tik peeminneet tohs fwehtus auglus, fo muhfu Awises isaudsinajuschas, prohti, ka zaur muhfu Awifschm kristigas firdis eekustinatâs atwehruschees un schi gaddâ kahdus

5 tuhlfstofchus rub. tai waijadsibai to fwehtu, prohti preefch Missionareem, nabbaga tizzibas beedreem Nihta = Sibiriâ, Luttera = stabbu, Bihbelem un nelaimigeem brahteem dahwinajuschas. Kur tad nu wehl tas labbums, fo juh's wiffadi gan laizigi gan garrigi muhfu mihleem Latweefcheem ar to fagahdajuschu. Mihlestibu sehjuschi, tad plaujeet mihligu pateizibu ar preeku.

Un jums mihleem lassitajeem, kas juh's ar tahdahm baggatahm dahwanahm tam Kungam par gohdu israhdijschi, ka juh's ne effat welti un nepateizigi baudijuschu no schi kohka augteem, kas preefch jums stahdihts, pateizam ir jums, ka jums labs prahts un paklaufiga firds pee tam bijis. 38 gaddi muhfu Awises jaw ar to isdarbojuschees Latweefchus isaudsinahht par gaismas bebrneem. Ja tik ilgus gaddus kahds tewim ar wiffu firdi pecturrejees, ifneddefas pee tewis nahzis, preeku un behdu deenâs tewim atneffis gudru padohmu, fwehtu eepreezinaschanu, laizigu un garrigu derrigu mahzibu, wiffadi teizamu gudribu, arri daschu wahrdu par laika kawekli un pasmeeschanohs ar tewim runnais, tad tahdu gan teiffi par ihstu wezju draugu, preezigi allasch winnu usnemfi un noschehotu, ja tawâs mahjinâs wairf ne nahktu. Woi ne buhtu tewim leels trubkums un firdsilgofchanahs? Jo Sibraks jaw falka: ihst's draugs irr labbaks ne ka selts un fudrabs! Ihst's draugs drauga luhgschanu arri labpraht paklaufa. Nu tad tik ne atkahpees pats no winna, bet luhdsi winnu, lai ir jaunâ gaddâ tawa namma draugs paliktu, tad nahks gan no wiffas firds; tewim galwoju. — Bet nu pateizam ne ween teem wezzeem draugeem, bet arri teem jauneem draugeem, kas schi gaddâ eepasinnuschees ar sawu tautas mihlotaju un to irr kahdi 5 fimti. Isteiktum gan labpraht

arri wehl, jif mums to draugu bijuschi iffatrá draudse un arri jums tas gan patiftu, jo us daschu draudsi iknedetas no-eet wairak fá 50, 60 lappinas. — bet to ne spehjam tá fá zittós gaddós darriht; jo taggad warbuht ta leelaka Aw. dalka eet ne pee pascheem mahzitajem, bet ar pascha lassitaja adressi, un mehš ne sinnedam teift, pee kuras draudses iffatrá muishcha kursemmé un Widsemmé peederr. Tapeh; tik to warram teift, fá itt nekahda Latweeschu draudsenaw, kur muhsu Awises ne no-eetu. No-eet pa 29 Gubernementem Kreewusemmé, kóhti taktu, us Binu un Jgganu semmi, us Pehterburgu un Maslawu, Tehrpati, Witepsku, Dvsku, Nowgorodu, Miniku, Mojilewu, Drlowu, Tauroggu, Kownu, Kiewu, Kersonu, Boltawu, Donu, pahr Kaufajus us Tiwliju, us Drenburgu, Jekaterinaflamu, us Sibiru, Jekaterinaburgu un Rihta-Sibiriu, Leischós un wehl zittás Gubernementés un irr wairak fá simts lappinas kas ir swešhumá Latweeschus apzeemo. Tad muhsu Awises pateesi itt fá kahda jauka mihlestibas faite, kas wišsu to tautu fa-weeno firšnigá beedriba. Islaidi kahdu sinu muhsu Awises un tu to effi islaidis wišsu Latweeschu draugu ausis un firdis. Tad pateesi wehrts ar tabm sadraudsetees.

Wehl no wiššas firds jayateizahs teem mihteem paligeem, Awischu rakšitajem par stipru paligu un derrigeem raksteem, ar to gohdigus lassitajus apdahwinajuschi, un no scheem gohdu pelnijušees. Pateizu jums wišsu lassitaju wahrda. Jums lai jauná gaddá frids mihlestiba us Latweescheem eedohd weeglu spalwinu, fá tezzedama ne apkuht un mello tinti padarra par selta faldu meddutiinu, peh; kura eekahrojahs itt wišsi, kam Latweeschu mehle. Tad jums pascheem buhs preeks dšrdeht, kahdu pateizibu juhs nopelniuschi dauds tuhštójchu firdis. Bet kad nu arri paschi lassitaji grihb sinnaht, kahdi tee gohda wihri, kas ar tabdu gudru galwinu un mihligu firdi par teem publejahs, tad nu teifim winnu gohda wahrduš:

1. Zecn. Barons Gerschau no Pehterburgas 1.
2. — Latweeschu draugu beedriba 3.

3. — Alberti, Sezawas mahzitajs no K. (A—i) (A.) 2.
4. — Bahder, Wirzawas — no K. 1.
5. — Berent, Ribgas — no B. (B—t.) 2
6. — Bergmann, Nuijenes — no B. 1.
7. — Brasche, Ribzes — no K. (—c.) 24.
8. — Brochhujen, Jfshilles — no B. (B—n.) 2.
9. — Bursy, Meschamuischas — no K. (B—y.) 2.
10. — Croon, Leelwahrdes — no B. (C—n.) (C.) 11.
11. — Dr. E. v. Dieterich, daktera fungs no K. 1.
12. — Döbner, Kalzenawas — no B. (D—b—r.) (—r.) 5.
13. — Feierabend, Kaldabrunnas — no K. (—d.) 11.
14. — Girgensohn, Kehlwas Superdente 1.
15. — v. Grot, Aprikkés — no K. 2.
16. — Grüner, Subbates — no K. (Gr.) 40.
17. — Grüner, Dinaburgas — no B. Gr—r. 3.
18. — Heerwagen, Adseles — no B. 1.
19. — Hillner, Ribgas Dohmas — no B. 1.
20. — Kählbrandt, Jam-Peebalgas — no B. 2.
21. — Katterfeld, Walteiku — no K. 1.
22. — Kwall, Pusses — no K. (K—ll.) 28.
23. — Knierim, Pehterwypes — no B. (Kn—m.) 4.
24. — Kügler, Ras-Sallazes — no B. (K—r.) 2.
25. — Kupffer, Dalbes — no K. (K—r.) 5.
26. — Lienig, Dresdenes mahz. Wahzsemmé 1.
27. — Lundberg, Birschumuischas — no K. (L.) 2.
28. — Mühlendorff, Birschu — no L. (—ff.) 1.
29. — Pegau, nelaika mahz. no B. (P—u.) 15.
30. — Poelschau, Ribgas Superdente no B. 1.
31. — v. Raison, Leel-Auzes — no K. (R.) 3.
32. — Schulz, Jelgawas — no K. (S—z.)
33. — Sieffers, Saufas — no K. (S—ff—s.) (—s.) 2.
34. — Sokolowski, Raunas — no B. 1.
35. — Stender, Sunnakstes — no K. (St—r.) 4.
36. — Tiling, Krihzbargas — no B. 1.
37. — Tiling, Talses — no K. 1.
38. — Vogel, Kandidabts no B. (R. V. g. l.) f.
39. — Wagner, Sezses — no K. (W. A. S. W.) 1.
40. — Walter, Widsemmes Bistays no B. 3.
41. — Weyrich, Diggenajes vrahwests no K. (—y—) 7.
1. — Baar, Pohperwahles ffr. no K. (B—r.) 1.
2. — Bergmann, Bahrtes ffl. no K. (B.) 4.
3. — Bergmann, Dierbenes ffl. no K. (B—g—nn.) (B—nn.) 6.
4. — Blumberg, Zrmelawas ffl. b. no K. (B—b—g.) 1.
5. — Böttcher, Brambergamuischas ffohlm. no K. (B—tt—r.) 1.
6. — Friedenberg, Nurmuhšes fl. (K.) 1.
7. — Gibbeif, Jelgawas zcetuma ffohl. no K. 1.

8. — Janifchewſka kungs Jelgawâ (.....i) 4.
9. — Kaufmann, Uppesmuifchas ffl. no R. 1.
10. — Klers, Kalletes dahrsneeks no R. (R—s.) 1.
11. — Kobs, Jelgawas full. (M. R—s.) 1.
12. — Kronberg, Bauſkas ffl. no R. (J. R.) 31.
13. — R. R. (R. R.) 1.
14. — Leepin, Jelgawas Kreewu ffl. (L..p.n.) 8.
15. — Liwenthal, Birſchumuifchas ffl. no R. (L.) 1.
16. — Rheinberg no Ribgas (M. R.) 1.
17. — Roſenthal, Weeſes pag. ſkribw. no R. 3.
18. — Schkehrberg, Stohmermuifchas ſkohl. no B.
(—b—g.) 2.
19. — Schlibber, Leepajas ffl. no R. (Sch—r.) 1.
20. — Schönberg, Gramſdes ffl. no R. (E. F. S.)
128.
21. — Schönberg, Ruzzawas ffl. no R. (Chr. S—g.)
3.
22. — Seewald, Jelgawas ſkohlſas kungs no R.
(—D) 37.
23. — Siele, Aiſputtes pils ffl. no R. 1.
24. — Sinnuk, Birſchumuifchas pag ſkribw. no B.
(J. S—f.) 1.
25. — Spieſs, Semmites ffl. no R. (—) 70.
26. — Steinhadt, no Kaulaius Jarſkoje Kalozes 1.
27. — Timler, Ribzes pag. wezz. no R. 1.
28. — Thunberg, no B. (H. H. L.) 1.
29. — Vieting, Pormſabtes ffl. no R. (M. B.) 1.
30. — Weihdorf, Jam-Bewersmuifchas ffl. no B. 1.
31. — Weinberg, Schubſtes ffl. no R. (E. W—g.) 2.
32. — Weinberg, Zilukſtes ffl. no R. (W—g.) 6.
33. — Wihotling, Leefer Dhsolmuifchas mehderneeks
no B. (W—t—g.) 1.

ſcheit nu redſejufchi, ka gan dasch pa ſihſtamſ
gohda wahrds të truhkſt — bet ka arri dasch ſchi
gohda pulzinâ peestahjees par miſhligu paligu. Lai
Deews juhſu ſweedrus ſwehti. Bet ne nemmeet
par kaunu ja luhdsam: ja ſawôs rakſtôs kahdu
Deewa wahrdu peeminneet, tad arri ne aiſmir-
ſteet peerakſtiht, kureâ grahamatâ, nodaſkâ
un perſchinâ Bihbelê tas atrohnams; jo bes
tam to ne war druckaht, arri peesihmejeet no kah-
das lappas juhs kahdu ſinnu (Politifches) ſmehluf-
ſchi, arri man jaſinn rakſtitaja pilnigs wahrds un
mahjas. Tad ees wis labbi.

Sinnu, itt wiſſi no ſirds pateikſjeet ne ween teem
miſcheem drukkereem kas iſpublejuſchees gar
Awifchm un labpraht peedewuſchi, kad ſchis tas

druckâ miſſejees, — jo ar teem ſmalkeem alwas
bohſtabu ſtabbineem jelle azzim un pirſteem nelai-
mes deesgan, — bet arri teem gohdigeem kun-
geem, kas Awifchu nammâ tif ruhpiigi un neapni-
kuſchi wiſſu gaddu nopublejuſchees ar to, ka muhſu
Awifes glihti un us to labbaku ſapakkatas iknedde-
las riftigi pee ifklatra no-eet. Neba maſa leeta
tuhkſtoſcheem pa prahtam wiſſu iſdarriht ne ween
teem Awifchu nehmejeem, bet ir teem, kas par
50 kap. us wiſſu gaddu Awifchu nammâ
tappina Latweeſchu grahamatas ko palaffi-
tees un arri teem kas nahk mantoht jaunâs un wez-
zas grahamatas. Tad nu darba un ſweedru
deesgan, bet tad arri pateiziba leela.

Tâ nu itt wiſſeem Awifchu drauceem peenahfamu
gohdu un pateizibu dewuſchi ſinnam, ir jaunâ gad-
dâ to paſchu pelniſeetees. Us to lai Deews kungs,
kas lihds ſchim muhs wiſſus ſwehtijis, arri tai
jaunâ gaddâ wiſſus lihds ar ſcho muhſu teizamu
darbu un leetu apſwehti un baggatus auglus jo
prohjam wiſſeem dohd redſeht. Kungs! Tew par
gohdu un Latweeſcheem par labbu tas tohp darrihts.
Nu tad ſwehtidams dohſi ſekmes un ſwehtigu jaunu
gaddu. — Swehti Tu, tad irr ſwehtibas!

Lai tâ noteek! Tâ luhdsahs juhſu wezzais draugs
Jelgawâ,
Schulz,

31. Dezember 1859.

Latw. Awifchu apgabbatajs un
Latw. beedr. wezzatajs.

Awifchu - ſinnas.

Odeſſa. Us to puſſi tur ſchi pawaffarâ tif
aplam dauds to niſno ſiſſenu barru ſaſkrehjuſchi un
wiſſus laukus, pſawas, dahrsus un kohkus ſa-eh-
duſchi, ka laudis ſalaſſijufchi un apſahwuſchi 900
tuhkſt. puhrus no winnu kuhneem. Aprehkinajuſchi,
ka kahdu puſſohtru Billjonu tahdu ſiſſenu ar to
nopohſtijufchi. Tomehr wehl eſſoht atſkrehjuſchi
warren leeli ſiſſenu barri, kas wiſſu nopohſtijufchi.
Arri no Egiptes ſiſſeneem leeli barri atſkrehjuſchi.
Gerakluſchees ſemmê un ſawus pantus tur eedeju-
ſchi un nu biſtabs, ka nahkoſchâ gaddâ tas patš
kuhſchoht. Al kahdas ſawadas mohlas un wiſſahds
pohſts teem jazeef. b, kas tur dſihwo tais ſiltâs un
augligâs ſemmês, ko arri eefauluſchi par to mello

semmi. Deew's flawehts ka no tahda pohsta sawâ mihta tehru semmê neko ne sinnedam.

Amerika. Nu jaw 10 gaddi ka Kaliforniâ (skattees lantfahrte) to leelu pulku selta usgahjuschi un ifgaddus dauds milj. ar to nopelnijuschi; 1859 gaddâ atkal wairak kâ 37 milj. selta dabbujuschi; tâpat arri Australiâ arween wehl papillam selta us-eet. Calenderi pa simteem turpu eet un tâ tur tai tukschâ semmê nu cetajahs taggad kauschu pulks, leeli pilfati un walsts, kas Calendereem peederr. Bapreefsch Calenderi turpu nowedde tiffai sawus noteesatus laundarritajus. Tur, tâpat kâ Kaliforniâ iri leels feewischku truhkums, jo wiffuwairak tif tee wihrischi turpu eet seltu mekheht. Ja nu turpu nonahf kahds fuggis ar feewischkeem, tad tahs tif tubdal isprezzejoht, lai buhtu kahdas buhdamas, ir to fliftako. Ja tif ne buhtu tif tablu ar fuggi pahrs tuhstoschu juhdsu ja-eet, tad teem to truhkumu tur gan warretum pildiht. S—z.

Reischs. Breefsch kahdahm pahri neddelahm Birschu draudis leela nelaimie notikke. Kahds fainneeks no Winkschina fahdsches bij seideenas wakkarâ ar teem sawejeem sataisjees ohtrâ rihtâ to sw. meelastu baudiht, kad wianna weenigs 8 gaddu wezs dehlinisch to luhds, fiktâ rijâ nakti pahrgulleht. Saimneeks, kâ nelaimi paredsedams, scho luhgshanu ne gribbeja paklausiht, bet sehns tam ne mittejahs tif ilgi ar faldeem wahrdeem wirsû bahstees, kamehr beidsiht tehws lihds ar weenu kalpu un sawu dehlu us riju gahje. Schê tohs wehl dsirdeja paharus skaitam. Nakti rijâ ugung's is sprukke un drihs wiffu ehku apklahje. Gan fastrehje fainini no mallu mallahm, bet par wehlu; jo jumts jaw eefahje sagahstees. Nu gribbeja tohs nelaimigus ar kelfcheem no deggofchas rijas is-wilft, bet arri tas ne bij eefpehjam's un tiffai weenam lihkim rohku norahwe. Ohtrâ rihtâ atradde behrna un kalpa lihkus gandrihs pawiffam fadeguschus, bet fainneeku, kas rijas = krahfni bij eelihdis, fazepuschu ar nodegguschahm kahjahm, kurras ne bij warrejis krahfni ewilft. Al breefnigs gals! Al raudas pee kappâ, fur jauna at-

raitne weena atstahtha stahweja un Deewu luhdsahs ar affaru pilnahm azzim!

Birmdeen Zerrauktes pagastâ tahda patt nelaimie notikke. Ir tur trihs wihri eet rijâ gulleht. Ir tur ugguns iszefkashs un rihtâ atrohd winnu fadeguschus kaulus.

Al zilweks apdohma sawu gallu! Tu ne finni kâ, fur un kad tew ja-aiseet. Sataisees pee laika, ka tu effi gattaws, kad tas kungs nahf, ff.

Smeekti.

Kahds smeeklotajs leelijahs, ka tif neganti leelu zilweku redsejis, ka winnam waidsejis zekôs nomestees, kad gribbeja fewim galwu pakassiht. Ohtrâ atkal stahstija, ka redsejis tif masinu, ka waidsejis winnam us benki pakahpt, kad gribbeja fewim deggonu schnaukt. To isdsirdejis Besdohmu Zukkums eebrehzesh: Sawu brihnumu! kahdu daschadu kauschu naw pasauk!

Kahds nabbaga studente gahje kahdâ wakkarâ nehdis gulleht un aismeeg arri faldi. Tê us weenu reisu tas dsird masu rihbeschanu sawâ istabâ, tas atmohstahs un eerauga sagli winna skappi muklojoht. Studente to redsoht, fahl pilnâ kalla smeetees. Saglis to dsirdejis to jauta, kamdeht juhs tâ gahrdis smeijetees. „Kâ nu es ne smeeshohs; juhs tâ publejeetees mannu skappi usmuhleht, un naudu tur mekheht, ko es pats ne warru atrast, jeshu man gan pascham atslehga.“ Saglis to dsirdejis, luhdsahs, lai par kaunu ne nemmoht, ka to no meega mohdinajis un aisgahje prohjam.

G. C. C.

Gluddinaschanas.

Rohpu-fahli,

pahrdohd lehti Leepaja pee

3

G. D. Buchert,
Jauna Bulka behtê.

Ekengraves muishâ, Jaun-Jelgawas aprinki, no Zurgeem nabfoshâ gaddâ, mahjas no renti dabbujamas. Slaidras sinas tamdeht warr dabbuht pee schabs muishas waldischanas.

1

Ekengrawê tanni 5tâ Dezemberi 1859.

W r i b w d r i e k e h t.

No juhrmallas-gubernements augstas waldischanas puffed: Collegiemath G. Blaesé, Censur. Jelgawâ, tai 29. Dezemberi. 1859.

No. 231.